

Dr hab. Krzysztof Malinowski

Ul. Dolna 70a

61-680 Poznań

Recenzja

dorobku naukowo-dydaktycznego p. dr Aleksandry Kruk w związku z wnioskiem o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce

Uwagi wstępne

Ocena dorobku naukowego p. dr Aleksandry Kruk została przygotowana w związku z postępowaniem habilitacyjnym w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce. Zgodnie z przepisami ustawy z dn. 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym (art. 16 ust. 2) Habilitantka wskazała jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę postępowania habilitacyjnego – monografię autorską pt. *Wolna Partia Demokratyczna po zjednoczeniu Niemiec (1990 - 2013)*, Zielona Góra: Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2015, 190 s., ISBN: 9788378422211.

Recenzja dotyczy oceny osiągnięć naukowych dr Aleksandry Kruk. Zajmuję się w niej kolejno: 1./ przebiegiem kariery naukowej Habilitantki; 2./ ogólną oceną dorobku naukowo-badawczego Habilitantki; 3./ omówieniem wspomnianej monografii stanowiącej „osiągnięcie naukowe” pod kątem celów, hipotez, wniosków; 4./ krótką oceną dorobku dydaktycznego i organizacyjnego Habilitantki.

(1) Informacje ogólne o przebiegu pracy naukowej dr Aleksandry Kruk

Dr Aleksandra Kruk jest absolwentką Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, gdzie studiowała w Instytucie Nauk Politycznych i Dziennikarstwa na kierunku politologia, który ukończyła w 2004 r., uzyskując stopień magistra w zakresie specjalności stosunki międzynarodowe z wynikiem bardzo dobrym. Pracę magisterską pt. „Berlin w polityce międzynarodowej po II wojnie światowej” przygotowała pod kierunkiem prof. dra hab. Bogdana Koszela. Podstawę źródłową pracy stanowiły materiały zebrane w trakcie stypendium Socrates Erasmus na Uniwersytecie w Augsburgu. Następnie w latach 2004

– 2008 odbyła studia doktoranckie w Zakładzie Badań Niemcoznawczych w Instytucie Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza pod kierunkiem prof. dra hab. Bogdana Koszela. Studia doktoranckie Habilitantka ukończyła w 2008 r. broniąc pracy doktorskiej pt. „Rola Hansa-Dietricha Genschera w polityce wewnętrznej i zagranicznej RFN w latach 1969-1992” na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM. Następnie Habilitantka została zatrudniona w Wyższej Szkole Studiów Międzynarodowych w Łodzi na stanowisku adiunkta w Zakładzie Badań Niemcoznawczych, kierowanym przez prof. dra hab. Lucjana Meissnera. Od 2014 r. jest zatrudniona na stanowisku adiunkta w Zakładzie Stosunków Międzynarodowych w Instytucie Politologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, kierowanym przez prof. dra hab. Stefana Dudrę.

Należy podkreślić, że praca doktorska pt. „Rola Hansa-Dietricha Genschera w polityce wewnętrznej i zagranicznej RFN w latach 1969-1992” została wyróżniona przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych nagrodą im. Profesora Piotra Dobrowolskiego za najlepsze prace doktorskie w zakresie tematyki niemcoznawczej.

(1) Ogólny dorobek naukowo-badawczy

Głównym obszarem zainteresowań badawczych Habilitantki jest działalność i rola jednej z najważniejszych niemieckich partii politycznych, jaką jest Wolna Partia Demokratyczna (*Freie Demokratische Partei*), często określana (także w publikacjach naukowych) jako partia liberalna bądź partia wolnych demokratów. Przedłożona jako „osiągnięcie naukowe” monografia z 2015 r. stanowi ukoronowanie prac badawczych prowadzonych przez dr Aleksandrę Kruk niemal od dekady. Zainteresowania wspomnianą tematyką Habilitantka rozwijała systematycznie. Po pierwsze, przygotowywała ona stopniowo publikacje dotyczące różnych aspektów funkcjonowania wspomnianej partii. I tak były to studia o charakterze biograficznym, następnie opracowania analizujące różne obszary działalności FDP, jak również prace bilansujące i oceniające jej rolę w systemie partyjnym Republiki Federalnej Niemiec. Po drugie, Habilitantka kształtowała swoje zainteresowania partiami politycznymi dzięki wcześnie nawiązanym – już w okresie studiów - kontaktom badawczym w Niemczech, które kontynuowała w trakcie przygotowań do pracy doktorskiej i później. Na uwagę zasługuje fakt, że Habilitantka koncentrując swoje zainteresowania badawcze na FDP prowadziła prace w Archiwum Niemieckiego Liberalizmu w Gummersbach, czyli w bardzo ważnym

dla działalności tej partii ośrodkiem dokumentacyjnym i intelektualnym. Odbywała także kwerendy badawcze w renomowanym ośrodku niemieckiej polityki zagranicznej tj. *Deutsche Gesellschaft fuer Auswaertige Politik* w Berlinie, a także na Uniwersytecie Poczdamskim.

Drugi obszar badawczy Habilitantki, ogólniejszy i stanowiący szerszy kontekst badawczy dla prac nad FDP, obejmuje tematykę związaną z niemieckim systemem politycznym. Na czoło wybija się współredagowany przez Habilitantkę tom studiów pt. „Niemiecka scena polityczna 2009 – 2013: Aktorzy, zagadnienia i wyzwania”, A. Kruk, M. Sus (red.), Wrocław 2013, 357 s. Celem publikacji była analiza zmian na niemieckiej scenie politycznej po 2009 r. Redaktorzy tomu formułowali m.in. wniosek, że niemiecki system partyjny ulega od zjednoczenia Niemiec transformacji, a cechuje go fragmentaryzacja, asymetria przejawiająca się w znacznej różnicy poparcia między dwoma najsilniejszymi stronnictwami, chadecją i socjaldemokracją.

W wyróżnionym obszarze tematycznym dr A. Kruk podejmowała w swoich pracach także problematykę innych niemieckich partii politycznych zarówno w ujęciu monograficznym, jak i przekrojowym. Np. poświęciła uwagę ewolucji socjaldemokracji i znaczeniu tego procesu dla systemu politycznego (studium we wspomnianym tomie pt. „Socjaldemokraci po superroku wyborczym 2009”), fenomenowi Alternatywy dla Niemiec („Wyniki wyborcze Alternatywy dla Niemiec w Republice Federalnej Niemiec po 2013 r.”, *Studia Politica Germanica* 2017) oraz roli Zielonych na niemieckiej scenie politycznej („Wpływ Zielonych na niemiecką scenę polityczną”, w: B. Pająk-Patkowska /red./, „Wpływ społeczny. Konteksty i zastosowania badawcze”, Poznań 2016). Przekrojowy charakter mają opracowania o stosunku niemieckich partii politycznych do problemów integracji migrantów („Niemieckie partie polityczne o ludności z tłem migracji”, w: J. Janczak, M. Musiał-Karg (red.), „Granice wewnętrzne i zewnętrzne Unii Europejskiej: Pomiędzy otwartością a izolacją”, Poznań 2011) czy też traktujące o kategoriach aksjologicznych w partiach politycznych („Stosunek do wartości wśród niemieckich partii politycznych z perspektywy superroku wyborczego 2009,” w: J. Míluska (red.), „Wartości w polityce: między sprawnością i moralnością”, Poznań 2011). Łącznie do analizowanego obszaru badawczego na podstawie przedłożonej dokumentacji można zaliczyć 15 opracowań, w tym 10 rozdziałów w monografiach i 5 w czasopismach naukowych.

Kolejny obszar zainteresowań w dorobku Habilitantki wyłaniający się na podstawie analizy dokumentacji dotyczy różnorodnej problematyki na przecięciu kilku kręgów tematycznych związanych z:

- polityką zagraniczną Niemiec (np. „Kryzys ukraiński z niemieckiej perspektywy” w: R. Potocki, M. Domagała, D. Miłoszewska, Czas EuroMajdanu, Warszawa 2014; „Stanowisko Niemiec wobec operacji wojskowych Unii Europejskiej w Afryce”, B. Przybylska – Maszner (red.), Operacje wojskowe UE w Afryce; „Interests, Expectations and Fears of Germany in the Face of the Arab Spring”, B. Przybylska – Maszner (red.) The Arab Spring; „Polityka Niemiec wobec Ameryki Łacińskiej”, „Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego” 1/2015);
- percepcją roli Niemiec w stosunkach międzynarodowych („Niemcy w pontyfikacie Jana Pawła II, w: E. Kuczyński, M. Tomczyk (red.), Niemcy, Szwajcaria, Austria na arenie międzynarodowej: Polityka – kultur – społeczeństwo, Łódź 2015; „Francuskie reakcje wobec problemu zjednoczenia Niemiec po II wojnie światowej,” „Rocznik Integracji Europejskiej” 10/2016);
- jak i ogólnie organizacją i mechanizmami polityki zagranicznej w Unii Europejskiej. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że Habilitantka była redaktorem naukowym specjalnego tomu monograficznego pt. „Ministerstwa spraw zagranicznych wobec wyzwań XXI wieku”, Łódź 2015, 317 s., liczącego 17 rozdziałów. Dobór znaczących dla wartości tematu autorów i wysoki poziom merytoryczny poszczególnych artykułów świadczą o poważnym potraktowaniu tego przedsięwzięcia naukowego przez inicjatorkę projektu, dr Aleksandrę Kruk.

W omawianym obszarze wyliczono 8 publikacji o różnym charakterze (5 rozdziałów w monografiach i 3 artykuły w czasopismach naukowych).

W ramach zainteresowań niemcoznawczych Habilitantka – obok tematyki partii politycznych i polityki zagranicznej - kierowała uwagę badawczą także na zagadnienia regionalne. Wyrazem tego była przede wszystkim inicjatywa wydania numeru tematycznego czasopisma „Przegląd Narodowościowy” (red. A. Kruk, P. Pochyła, Zielona Góra 2015) poświęconego podsumowaniu sytuacji mniejszości niemieckiej w Polsce.

Do kategorii *varia* można zaliczyć kilka prac, które jednak korespondują ze sobą tematycznie. Ich wspólnym elementem jest ujęcie dyskursywne, analizujące poglądy i opinie wybitnych intelektualistów niemieckich, odnoszących się do kluczowych problemów współczesnych Niemiec, jak np. zagadnienia wielokulturowości („Petera Sloterdijka oceny współczesnego świata”, w: M. Gawrońska – Garstka (red.), *Edukacja dla bezpieczeństwa: Bezpieczeństwo intelektualne Polaków*, Poznań 2009; „Wielokulturowość w Niemczech – perspektywa Bassama Tibi i Thillo Sarazzina”, „Facta Simonidis” 1/2014, Zamość).

Uwagi:

Spójność obszarów badawczych i tematów

Generalnie rozwój zainteresowań badawczych i w związku z tym dobór tematów badawczych Habilitantki należy ocenić pozytywnie. Ich rozszerzanie miało charakter naturalny i logiczny. Świadczyło o planowanym i przemyślanym wykorzystywaniu wcześniejszych doświadczeń badawczych. Przemawia to na rzecz oceny o postępującym rozwoju naukowym Habilitantki.

Z głównym tematem badawczym dotyczącym FDP, zbieżne są rozwijane stopniowo inne zainteresowania - dotyczące niemieckiego systemu partyjnego i różnych partii politycznych, a także zagadnień związanych z niemiecką polityką zagraniczną. Są to dwa naturalne kierunki poszerzania pierwotnej tematyki – problematyka systemów partyjnych jest pierwszym ogólniejszym kontekstem analiz systemowych partii politycznych, a polityka zagraniczna była od czasów Ostpolitik znakiem firmowym, czy też – obok gospodarki – główną, wyspecjalizowaną domeną działalności FDP w koalicjach rządzących (SPD-FDP w l. 1969 – 1982; CDU/CSU-FDP w l. 1982 - 1998). Te pokrewieństwa tematyczne, tzn. powiązania z problematyką systemu politycznego i sfery polityki zagranicznej pozwalają wskazać genezę zainteresowań badawczych Habilitantki i uchwycić tym samym sposób ich rozwijania.

Wykaz publikacji

Łącznie liczba wykazanych publikacji wynosi 37 pozycji. Wykaz zawiera – oprócz osiągnięcia naukowego:

- w kategorii „Publikacje naukowe w czasopismach znajdujących się w bazie JCR lub na liście ERIH” – 6 publikacji;

W kategorii „Monografie, publikacje naukowe w czasopismach międzynarodowych lub krajowych innych niż znajdujące się w w/w bazach lub na w/w liście” – 8 publikacji w czasopismach naukowych.

Oprócz tego: redakcje/współredakcje monografii zbiorowych: - 3 pozycje; rozdziały w monografiach zbiorowych – 20 pozycji.

Należy zauważyć, że liczba publikacji (37) od momentu uzyskania stopnia doktora w 2008 r., świadczy o sporej aktywności badawczej Habilitantki, a różnorodność miejsc publikacji wskazuje na umiejętność ich plasowania. Trzeba jednak zwrócić uwagę, że na listach JCR i ERIH Habilitantka wykazała 6 publikacji, z czego 4 przypadły na „Rocznik Integracji Europejskiej”, a 2 na „Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego”. W autoreferacie nie podano też współczynnika cytowań – tzw. Indeksu Hirscha, co nie ułatwia oceny dorobku Habilitantki. Dr A. Kruk przedłożyła natomiast listę publikacji, w których przywołano jej publikacje. Liczy ona 8 pozycji, w tym 4 monografie naukowe krajowe oraz 4 artykuły w polskich czasopismach naukowych.

W wykazie Habilitantka podała tematy referatów, z którymi od 2009 r. występowała na konferencjach naukowych w kraju i zagranicą, w tym na konferencjach zagranicznych – 2; konferencjach międzynarodowych w kraju – 3; konferencjach krajowych o zasięgu ogólnopolskim – 29. Łącznie były to zatem 34 wystąpienia w ciągu 9 lat. Jest to dość duża liczba wystąpień, świadcząca o ponadprzeciętnej aktywności Habilitantki.

(2) Ocena monografii naukowej zaprezentowanej jako „osiągnięcie naukowe”

Monografia pt. „Wolna Partia Demokratyczna po zjednoczeniu Niemiec (1990 - 2013)”, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2015, ss. 190. Recenzentami wydawniczymi byli prof. dr hab. Bogdan Koszel i prof. dr hab. Izabela Janicka.

Przedstawiona praca została poświęcona analizie roli Wolnej Partii Demokratycznej w systemie partyjnym Republiki Federalnej Niemiec w okresie od 1990 r. do 2013 r. Cezury odpowiadają zjednoczeniu Niemiec i wyborom parlamentarnym w 2013 r., w wyniku których partia poniosła porażkę, eliminującą ją z Bundestagu na następną jego kadencję (2013 - 2017). Dobór ram chronologicznych pracy należy uznać za prawidłowy, chociaż Autorka wskazując zjednoczenie Niemiec jako punkt początkowy pracy i jako nowy etap w działalności FDP, nie podała, czy chodziło o sam akt zjednoczenia dwóch państw

niemieckich, czy też o ukonstytuowanie się Bundestagu po pierwszych ogólnoniemieckich wyborach w dn. 2 grudnia 1990 r.

Zamiarem Autorki było przedstawienie „znaczenia Wolnej Partii Demokratycznej na scenie politycznej zjednoczonych Niemiec” we wspomnianym okresie. W ślad za tak sformułowaniem celem pracy postawiono kilka ogólnikowych pytań: „Czy na niemieckiej scenie politycznej jest jeszcze miejsce dla FDP?; Jakie znaczenie mają dokonania przywódców z ramienia FDP dla zachowania żywotności politycznej ugrupowania? Jaką rolę odegrali liberałowie, będąc u władzy? Co manifestowali, trafiając w szeregi opozycji? Czy liberałom grożą podziały wewnątrzpartyjne? Czy FDP zdoła pokonać kryzys wewnątrzpartyjny? W jaki sposób liberałowie wpływali na politykę Republiki Federalnej Niemiec? Jakie znaczenie przywiązywali do programów wyborczych? Czy byli bardziej pragmatykami i aktywnie zabiegali o władzę, czy okazywali się teoretykami i wykazywali pasywność?” (s. 4 - 5). Można skonstatować, że większość wśród w/w pytań to pytania proste, mające na celu ustalenie charakterystycznych cech przedmiotu badań. Pierwsze dwa z zacytowanych pytań wykraczają poza przedmiot analizy i dotyczą raczej perspektyw rozwoju problemu. Mimo to trafnie sygnalizują one podstawowe dylematy, przed którymi stanęła FDP, szczególnie w l. 2009-2013. Ogólnie dotyczyły one wyczerpywania się dotychczasowej roli tej partii w systemie politycznym RFN. Autorka we Wstępie nie rozwinęła szerzej tych zagadnień w zamian przedstawiając tezy, wyjaśniające – jej zdaniem - słabnącą pozycję partii na scenie politycznej Niemiec (w l. 1990 – 2013) tym, że „FDP stopniowo traciła poparcie i wizerunek partii jako jęczyczka u wagi, co wynikało ze zmieniającej się architektury niemieckiego systemu partyjnego; FDP utrwaliła wizerunek partii proeuropejskiej i popierającej społeczną gospodarkę rynkową, co w obliczu narastającego eurosceptycyzmu i kryzysu gospodarczego w Unii Europejskiej nie wpłynęło pozytywnie na poprawę wizerunku partii i wzrost elektoratu; FDP po zjednoczeniu widziała przede wszystkim możliwość współpracy z chadecją”. Można ogólnie stwierdzić, że tezy wyjaśniające słabnięcie znaczenia FDP zostały przez Autorkę sformułowane trafnie.

Należy podkreślić, że dr A. Kruk dla przygotowania monografii wykorzystała materiały uzyskane w trakcie kwerend archiwalnych w krajowych i niemieckich instytucjach i placówkach naukowych, m.in. w *Deutsche Gesellschaft fuer Auswaertige Politik* w Berlinie, bibliotekach uniwersyteckich w Berlinie, Getyndze i na uniwersytecie Viadrina

oraz na podstawie dostępu do archiwum niemieckiego liberalizmu w Gummersbach, stron internetowych FDP. Autorka wylicza w bibliografii liczny zestaw różnych dokumentów partyjnych. Autorka informuje również, że posłużyła się następującymi metodami: behawioralną (szczególnie przydatną dla analizy zachowań polityków), metodą decyzyjną – ważną z punktu widzenia oceny wkładu polityków FDP w podejmowaniu decyzji przez rząd federalny, metodą instytucjonalno-prawną – ważną dla zbadania struktury partii jej organów, metodą systemową dla określenia miejsca FDP wśród innych partii politycznych oraz metodą historyczną dla oceny całokształtu zasług FDP i efektywności działań FDP w koalicjach rządowych.

Niewątpliwie walorem monografii jest sięgnięcie do oryginalnych materiałów źródłowych, wśród których znajdują się liczne i różnorodne dokumenty partyjne (m.in. dokumenty programowe, przemówienia, sprawozdania). Autorka skorzystała też z bogatej literatury przedmiotu oraz licznych wywiadów z b. i czynnymi politykami FDP. Należy podkreślić, że praca wypełnia dużą lukę w polskich badaniach nad niemieckimi partiami politycznymi i w szczególności Wolną Partią Demokratyczną. Pod tym ostatnim względem stanowi bezpośrednią kontynuację opracowań badawczych przede wszystkim J. J. Węca, autora monografii o udziale FDP w polityce wschodniej RFN w l. 1969- 1982, czy też takich badaczy, jak P. Kubiak, Z. Mazur, K. Leśniewska, M. Andrzejewski, W. Zieliński.

Konstrukcja pracy została oparta na założeniu historyczno-problemowym. Należy uznać ją za przemyślaną i uzasadnioną. Pierwszy rozdział poświęcono przedstawieniu dziejów liberalizmu w Niemczech od XIX w. do 1990 r., co wynikało z przekonania Autorki, że objaśnienie korzeni liberalizmu i jego ewolucji jest niezbędne dla określenia współczesnej tożsamości ugrupowania. Przeanalizowano kształtowanie się partii liberalnych i ich znaczenie pośród innych partii politycznych. Wskazano na przyczyny, dla których liberałowie po II wojnie światowej nie stali się partią ogólnospołeczną, choć zdolali zaistnieć trwale na scenie politycznej RFN. Drugi rozdział dotyczył ewolucji programowej po zjednoczeniu (1990 - 2013). Trzeci rozdział przeznaczono na analizę struktury organizacyjnej FDP, zwracając szczególną uwagę na rolę w życiu partii, jaką odgrywa Fundacja im. Naumanna. W czwartym rozdziale przedstawiono rozwój wewnętrzny partii – walkę o przywództwo oraz obecność w Bundestagu, a także jej rolę w rządach kanclerza Kohla i kanclerz Merkel i w trakcie okresu opozycyjnego (1998-

2009). Rozdział piąty przedstawia koronną aktywność FDP przypadającą na dziedzinę polityki zagranicznej na przykładzie dorobku trzech ministrów spraw zagranicznych: H.-D. Genschera, K. Kinkela, G. Westerwellego.

Oceniając ogólnie zawartość monografii należy zauważyć, że zaletą tej pracy jest m.in. zwięzłe przedstawienie poszczególnych etapów rozwoju partii i wskazanie przyczyn klęski wyborczej FDP w 1998 r. oraz warunków, w jakich doszło do jej odbudowy i wejścia w skład koalicji rządowej z CDU/CSU w 2009 r., a później także okoliczności porażki w wyborach do Bundestagu 2013 r. i nieprzekroczenia 5%-owego progu wyborczego. Po drugie, Autorka potrafiła wskazać również na cechy wyróżniające partię liberalną na tle innych ugrupowań politycznych w RFN. Widać było to zarówno analizie działalności programowej, jak i samej organizacji partii. Jednak prawdziwą domeną FDP były sprawy zagraniczne; na czele resortu spraw zagranicznych stali przywódcy partii Genscher, Kinkel (do 1995 r.) i Guido Westerwelle (do 2012 r.). Obszerny rozdział liczący 50 stron dotyczący polityki międzynarodowej wyróżnia się na tle reszty pracy analizą, ukazującą personalny wkład polityków FDP w jej kształtowanie. Niestety jest on jest dość nieszczęśliwie zatytułowany - „Polityka międzynarodowa FDP”. FDP jako partia zapewne prowadziła „politykę międzynarodową”, rozdział traktuje jednak o realizacji polityki zagranicznej Niemiec pod kierunkiem polityków FDP – ministrów spraw zagranicznych RFN.

W Zakończeniu Autorka starała się odpowiedzieć na postawione przez siebie pytania. Jest ono jednak raczej próbą refleksji końcowej, aniżeli ma charakter konkludujący, prezentujący wnioski. Autorka opisuje szeroko kondycję Wolnych Demokratów i przyczyny jej słabnięcia, słusznie zwracając uwagę na takie jej czynniki, jak oportunizm, krytyka opinii publicznej, styl przywództwa Westerwellego, liberalny profil ideowy adresowany do młodych indywidualistów, spory o przywództwo i kierunek programowy między Westerwellem a Philipem Roeslerem, a w końcu i słabnięcie zaufania społecznego. Można jednak zauważyć, że zabrakło tutaj oceny dokonań i zasług poszczególnych przywódców dla wkładu, jaki FDP wносиła do poszczególnych koalicji rządowych, a tym zwłaszcza syntetycznego odniesienia do roli FDP w stopniowych przemianach polityki zagranicznej Niemiec w okresie pozejednoczeniowym (w odnośnym rozdziale brak jest uwag/wniosków końcowych). Powyższe uwagi krytyczne nie osłabiają znaczenia ocenianej monografii, która jest pierwszą w polskim piśmiennictwie

monografią tej ważnej niemieckiej partii politycznej, odgrywającej zawsze dużą rolę w kształtowaniu pozytywnych stosunków z Polską. Dobrze się stało, że dzieje tej partii w okresie pojednoczeniowym stały się przedmiotem badań także w polskim środowisku politologicznym.

(3) Krótka ocena dorobku dydaktycznego i organizacyjnego Habilitantki

Na dorobek Habilitantki w zakresie organizacyjnym składają się:

- (współ)koordynacja projektu pt. Niemiecka scena polityczna przed wyborami w 2013 r. (Centrum Willy Brandta);
 - udział w projektach zbiorowych (2): pt. Wojskowe zaangażowanie operacyjne Unii Europejskiej w rozwiązywanie konfliktów w Afryce – 2013 – 2014 (UAM); pt. Wiosna Arabska – 2011-2012 (UAM);
 - udział w organizacji 3 konferencji, w tym 1 międzynarodowej;
 - członkostwo w organizacjach naukowych (3): Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych; Pracownia Badań nad Mniejszościami Narodowymi i Etnicznymi Instytutu Politologii UZ; *International Association for the Study of German Politics* (IASGP);
 - udział w radzie redakcyjnej „Przeglądu Narodowościowego/*Review of Nationalities*”;
- Zaangażowanie na rzecz macierzystego instytutu: od 2014 r. pełnienie funkcji koordynatorki programu Erasmus w Instytucie Politologii UZ; współtworzenie kierunku studiów „Zarządzanie państwem”; oferty studiów podyplomowych pt. „Niemcoznawstwo dla biznesu”.

Na dorobek dydaktyczny Habilitantki składają się osiągnięcia związane z realizacją procesów dydaktycznych na macierzystej uczelni – Uniwersytecie Zielonogórskim, gdzie dr A. Kruk prowadziła liczne zajęcia (m.in. seminarium licencjackie oraz zajęcia z zakresu internacjonalologii – prognozowanie i symulacje międzynarodowe; teoria i praktyka polityki międzynarodowej; miękka siła w polityce zagranicznej (*soft power*), obraz konfliktów zbrojnych w mass mediach; Organizacje i korporacje międzynarodowe; Międzynarodowe stosunki gospodarcze; studia strategiczne; zajęcia z zakresu europeistyki (Polityka Bezpieczeństwa i Obrony, Wymiar północny UE; Region Morza Śródziemnego, Integracja europejska; dokumentacja urzędowa UE). W Wyższej Szkole Studiów Międzynarodowych prowadziła seminarium licencjackie i magisterskie oraz

zajęcia z zakresu internacjologii (teoria stosunków międzynarodowych, wprowadzenie do stosunków międzynarodowych), europeistyki i niemcoznawstwa (2009 - 2013). Sprawowała opiekę jako opiekun roku na kierunku stosunki międzynarodowe UZ.

Habilitationka brała również aktywny udział w międzynarodowych inicjatywach dydaktycznych (dwukrotny krótki pobyt na Uniwersytecie Georga Augusta w Getyndze w 2012 i 2013 r., gdzie prowadziła zajęcia dla studentów, udział w szkole letniej na Uniwersytecie Radboud w Nijmegen w 2015 r.). Ponadto dr A. Kruk była aktywna dydaktycznie w trakcie wymiany międzynarodowej, prowadząc zajęcia dydaktyczne ze studentami w ramach programu Erasmus (np. z Węgrami – *Budapest Business School*). Na uwagę zasługuje fakt, że Habilitationka odbyła kilka staży w niemieckich/zagranicznych placówkach badawczych oraz kwerendach badawczych (Uniwersytet Georga Augusta w Getyndze, 2012, 2013; *Budapest Business School*). Ponadto w l. 2012 – 2013 dr A. Kruk odbyła studia podyplomowe w zakresie zarządzania badaniami naukowymi i komercjalizacją wyników badań na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym na Uniwersytecie Łódzkim.

(4) Uwagi końcowe

1./ Dorobek badawczy kandydatki jest dobrze rozwinięty w sensie ilościowym, a pod względem merytorycznym widać, że Habilitationka podejmuje tematy ważne pod względem badawczym, choć w jej polu zainteresowań znajdują się też tematy mniej ważne z punktu widzenia wyznaczonych priorytetów naukowych.

2./ Tematyka prac naukowych wyszczególnionych w wykazie jest dość zwarta i oscyluje wokół zagadnień niemcoznawczych ze szczególnym uwzględnieniem niemieckiego systemu partyjnego i roli politycznej FDP po zjednoczeniu Niemiec w 1990 r., a dalej zagadnień z zakresu polityki zagranicznej Niemiec.

3./ Przedstawiona do oceny monografia autorska jako osiągnięcie wynikające z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym dotyczy ważnego tematu badawczego, charakteryzuje się sporym wykorzystaniem bazy źródłowej, a także rzetelnością warsztatową.

4./ Spośród innych opracowań naukowych na uwagę zasługuje redakcja naukowa Habilitationki trzech poważnych monografii zbiorowych (jedna redakcja dotyczy

czasopisma naukowego). Jednak niewiele (6) przedstawionych publikacji pochodzi z listy ERIH.

5./ Należy docenić dorobek dydaktyczny, jak również organizacyjny dr A. Kruk. Uzupełnia on dużą aktywność naukową Habilitantki, przejawiającą się w dużej liczbie referatów i wystąpień na konferencjach.

(5) Konkluzja końcowa

Ocena dorobku naukowego, oraz dydaktycznego i organizacyjnego dr Aleksandry Kruk wypada pozytywnie.

Habilitantka poświadczyla, że posiada umiejętności w zakresie samodzielnego prowadzenia warsztatu badawczego, który potrafi twórczo rozwijać. Wskazuje na to zarówno zgłoszona do postępowania habilitacyjnego monografia, dzięki której dr A. Kruk poszerzyła stan wiedzy nt. Wolnej Partii Demokratycznej i tym samym w zakresie niemieckiego systemu partyjnego, jak i pozostały dorobek naukowy w postaci publikacji i referatów i wystąpień konferencyjnych.

Przedłożony przez Habilitantkę życiorys z informacjami o aktywności naukowej oraz wykaz publikacji potwierdza także, że dr A. Kruk jest osobą zaangażowaną w poszukiwanie kontaktów naukowych.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że Habilitantka spełnia warunki do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce, określone w ustawie z 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym (wraz z późniejszymi zmianami).

Krzysztof Kosiński